

Mogelijkheden voor tulpen

• TEKST EN FOTO'S : FRANK KREUK, PROEFTUIN ZWAAGDIJK

Geschikte zandgronden voor de tulpen­teelt liggen niet alleen in de traditionele gebieden. Proeftuin Zwaagdijk ging samen met het HLB na welke alternatieven in Nederland zoal liggen. In alle windstreken werden tulpen geplant. De eerste resultaten.

Op dit moment worden naast de traditionele teeltgebieden in Zeeland en delen van Noord-Nederland tulpen geteeld. Ook in andere delen van Nederland, zoals op dekzandgronden en in sommige delen van Brabant en Limburg worden op beperkte schaal tulpen geteeld en klinken daarover positieve geluiden. Wellicht biedt het telen van tulpen op grotere schaal dan ook perspectieven in deze gebieden.

Opbrengst-, stadium-, en broeivergelijkingen ontbreken hiervan echter. Proeftuin Zwaagdijk heeft in samenwerking met HLB dit onderzoek opgepakt en vergeleek de opbrengst, vroegheid en broeikwaliteit van de verschillende teeltgebieden. De proef is 1 jaar uitgevoerd, alleen in Zwaagdijk (West-Friesland) en Hijken (Drenthe) zijn er resultaten van 2 jaar onderzoek.

PROEFOPZET

Bij de keuze van de cultivars is gelet op de vroegheid en groeikracht. 'Christmas

Marvel' behoort tot de vroege cultivars en 'Arma' tot de late cultivars en 'Negrita' is middelvroeg. De cultivar 'Negrita' heeft de grootste groeikracht. 'Christmas Marvel' en 'Arma' ontlopen elkaar niet veel qua groeikracht. De plantmaat van 'Negrita' en 'Christmas Marvel' was 8-10, voor 'Arma' is de maat 7-10 gebruikt. De proeven zijn ondergebracht op 7 verschillende locaties in Nederland (zie tabel 1). De deelnemende bedrijven hadden allen al meerdere jaren ervaring met de teelt van tulpen en hebben de tulpen naar eigen inzicht en ervaring geteeld.

RESULTATEN TEELT

Tijdens het groeiseizoen is de proef rond de bloeitijd in Zwaagdijk en Hijken getroffen door hagel. De schade varieerde van matig, zwaar grijs tot lichte blad­schade, wat ongetwijfeld tot enige opbrengstderving heeft geleid. In Hijken is daarnaast een behoorlijke vuuraantasting opgetreden. Hier was eind mei de

gemiddelde vuuraantasting bij de cultivars 'Arma' en 'Christmas Marvel' 3%, 'Negrita' had op deze datum gemiddeld 13% vuur. Zowel in Hijken als in Luttenberg is een lichte vorm van bladverbranding als gevolg van het ijzerhoudende beregeningswater waargenomen. Het is moeilijk aan te geven in hoeverre dit van invloed op de opbrengst is geweest. In Vierhuizen, Haler, Zeewolde en Burgervlotbrug was de stand van het gewas normaal tot goed en hebben zich tijdens de teelt geen bijzonderheden voorgedaan.

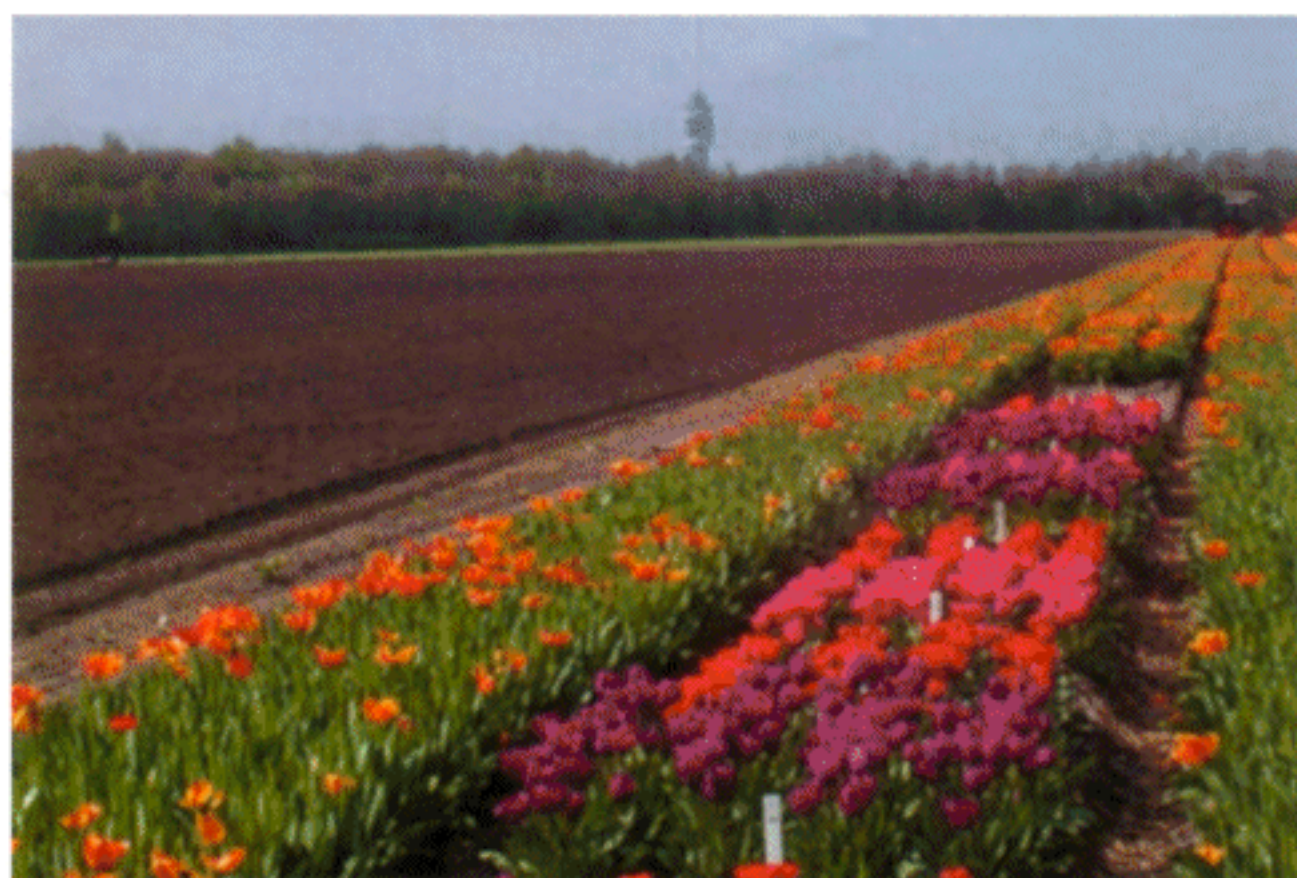
De opbrengst van de kleigebieden was hoger dan van de zandlocaties. Bij 'Negrita' waren de verschillen tussen klei en zand kleiner.

Bij de kleigebieden waren de verschillen tussen de locaties wisselend per cultivar. 'Negrita' was op Zwaagdijk het sterkst gegroeid. In Zeewolde werden bij de cultivar 'Negrita' meer 12/op geteeld dan in Vierhuizen. De cultivar 'Arma' bleef in Zeewolde ten opzichte van Zwaagdijk en Vierhuizen achter in opbrengst. Bij 'Christmas Marvel' waren er geen verschillen tussen de locaties. Op de zandgronden waren de verschillen groter en wederom per cultivar verschillend. Bij 'Christmas Marvel' was de opbrengst in Haler het hoogst. De cultivar 'Negrita' had de hoogste opbrengst in Burgervlotbrug en Haler. Bij 'Arma' was de opbrengst in Hijken het laagst. Bij de overige zandlocaties waren de verschillen bij 'Arma' statistisch gelijk. Door de invloed van hagel­schade en vuur was de opbrengst in Hijken het laagst en is dientengevolge niet toe te schrijven aan het effect van

Haler (Limburg)

teelt op dekzandgronden

Hijken (Drenthe)

de locatie. Deze opbrengsten dienen daarom ook gerelativeerd te worden. Vorig jaar heeft soortgelijk onderzoek alleen gelegen op de locaties Zwaagdijk en Hijken. In 2001 was de oogst in Hijken goed te noemen en was vergelijkbaar met opbrengst van Zwaagdijk.

STADIUM G

Van alle cultivars is het ontwikkelingsstadium van de bol bepaald. De tulpen uit Vierhuizen bereikten een week later stadium G dan het gemiddelde. De bollen uit Burgervlotbrug waren een paar dagen later in stadium G dan de bollen afkomstig uit onder meer Zwaagdijk en Zeewolde. Bij de overige gebieden waren de verschillen bij het bereiken van stadium G verwaarloosbaar. De verwachting dat de bollen uit Haler vroeger zouden zijn dan de overige gebieden is niet uitgekomen. De oorzaak hiervan is waarschijnlijk de invloed van het uitgangsmateriaal. Het gebruikte plantgoed was afkomstig uit West-Friesland, wat de vroegheid voor dit gebied negatief beïnvloed heeft. De ervaring leert dat plantgoed afkomstig uit zuidelijk Nederland zich vroeger ontwikkelt.

AFBROEI

Van de cultivar 'Christmas Marvel' zijn de bollen afgebroeid. Uit de cijfers bleek dat alleen de tulpen afkomstig uit het Noordelijk Zandgebied achterbleven in gewicht. De overige teeltgebieden

hadden een vergelijkbaar gewicht met zelfs een iets hoger plantgewicht voor de bollen afkomstig uit Groningen.

CONCLUSIES

- Ook in de minder bekende teeltgebieden van Nederland kunnen tulpen van goede kwaliteit geteeld worden.
- De opbrengst van de kleigronden was hoger dan van de zandgronden.
- De bollen uit Vierhuizen waren een

week later in stadium G. De tulpen afkomstig uit Burgervlotbrug waren ongeveer 3 dagen later in stadium G dan het gemiddelde. Bij de overige gebieden verschilde het moment van stadium G nauwelijks.

- In de broeierij hadden alleen de bollen afkomstig uit Burgerbrug een lager plantgewicht.

AANDACHTSPUNTEN

Voor de teelt van tulpen op dekzandgrond gelden de volgende aandachtspunten:

- Groter risico op (nacht)vorstschade op dekzandgronden.
- Door het gebruik van ijzerhoudend beregeningswater kan er bladverbranding optreden.
- In Limburg zijn in verband met de hoge temperaturen in eind mei/juni soms minder goede ervaringen met late cultivars.

TOT SLOT

Het blijft lastig om de resultaten van dergelijk onderzoek keihard met elkaar te vergelijken omdat per gebied de omstandigheden en teeltmaatregelen verschillen. De cijfers geven echter wel een indicatie wat de mogelijkheden van een teeltgebied kunnen zijn.

Tabel 1: Gegevens van de zeven proeflocaties

gebied	grondtype	% afslibbaar	% organische stof	pH
Zwaagdijk (West-Friesland)	jonge zeeklei	24-31	6,1	7,4
Vierhuizen (Groningen)	jonge zeeklei	18-25	1,5	7,5
Zeewolde (Flevopolder)	klei	44	6,4	7,3
Burgervlotbrug (Noordelijk zandgebied)	zee- / duinzand	47	0,9	6,8
Hijken (Drenthe)	dekzand	-	4,6	4,8
Luttenberg (Overijssel)	dekzand	-	7	4,6
Haler (Limburg)	zand	-	3	5,5

Tabel 2: Resultaten bolopbrengst tulp 2002.

Behandelingen	Arma		Negrita		Chr. Marvel	
	aantal 12/op per 100	gemiddeld clustergewicht	aantal 12/op per 100	gemiddeld clustergewicht	aantal 12/op per 100	gemiddeld clustergewicht
Zwaagdijk (NH)	31	37,2	51	39,3	40	41,1
Vierhuizen (Gr)	31	38,5	43	38,0	42	44,3
Zeewolde (Flevo)	26	34,9	48	36,4	38	42,1
Burgervlotbrug (NH)	22	32,9	46	35,6	26	33,7
Hijken (Dt) 2)	11	30,3	24	31,1	19	32,8
Luttenberg (Ov)	20	32,4	33	34,4	19	34,7
Haler (L)	24	33,3	42	36,8	34	38,3
Lsd 1)	5	2,1	3	1,6	8	3,8

1) Lsd = kleinste mogelijke betrouwbare verschil 2) cijfers zijn negatief beïnvloed door vuur